

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egy évre ... 180 Lei.
Fél évre ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy óra ... 15 Lei.

Hirdetések
árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 332.

KJADCHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulvardul Regala Ferdin
and 1. (Jókai tőh.-ut) 59.

TELEFON-SZÁM 132.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szombat, augusztus 6.

Osztrák készülődés.

(Nyugatmagyarország átadása.)

BÉCS. Rendelkezések törté-
tek, amelyek szerint augusztus
27-én megtörténik Nyugatma-
gyarország átadása Ausztria ré-
szére. A bizottság, amely az át-
adást intézi, Gordon angol, Ha-
melin francia és Ferrario olasz
tagjainból áll, akikhez Ausztria
és Magyarország képviselői csat-
lakoznak. Az átadás után a dispo-
ziciók szerint az összes tisztvisel-
ők megmaradhatnak állásukban,
ha akarnak.

SOPRON. Az itteni rendőr-
ség pángermán agitációra jött
rá. A vizsgálat megállapította,
hogy az Ódenburger Zeitung szer-
kesztőségében titkos gyűléseket
tartottak és innen irányították az
agitációt.

BÉCS. A szövetségi kato-
nai bizottság az osztrák hadügy-
miniszteriumnál kifogást emelt
a magyar határon történő csapat-
szállítás miatt. A hadügyi kor-
mány válaszában kijelentette,
hogy az osztrák szövetségi kor-
málynak gondoskodnia kell a ha-
tárok kellő védelméről még ab-
ban az esetben is, ha a szövét-
ségi csapatok szükség esetén
szintén résztvennének a határvé-
delemben.

BÉCS. A nemzetközi hadügyi
bizottság átirathban kért felvilágo-
sítást az osztrák kormánytól a
magyar határ mentén ezidősze-
rint végbemenő osztrák csapat-
összevonásokról. Erre az osztrák
hadügyminiszter azt válaszolta,
hogy osztrák részről nem történt
semmi támadó célzatu intézke-
dés, de a szövetségi kormány-
nak kötelessége a határ védelmé-
ről gondoskodni. Ehhez elegendő
a bécsi dandár szűkebb kör-
letéhez beosztott csapatok és
csendőrségi alakulatok feltéve,
hogy a nemzetközi csapatok szin-
tén résztvesznek a határvédelem-
ben.

A personális unió.

(Félhivatalos cdfolat Friedrich
nyilatkozatáról.)

BUCURESTI. Nemrég Fried-
rich István arról nyilatkozott,
hogy akkor, amikor a román csa-
patok megszállva tartották Buda-
pestet, román és magyar részről
tárgyalások folytak personalis
unioról, amelyet állítólag maga
a román trónörökös propagált
volna. Egy félhivatalos lapközle-
mény most állást foglal Friedrich
nyilatkozatával szemben és meg-
állapítja, hogy hivatalos román
körökben sohasem gondoltak a
magyar-román personalis unióra.
A trónörökös nem foglalkozik
politikával és ezért nem is moz-
díthatta elő az eszmét.

Rakovszki és Beniczky mentelmi ügye.

(A magyar nemzetgyűlés nem mondta ki a sürgősséget.)

BUDAPEST. A magyar nem-
zetgyűlés tegnapi ülésén betervez-
tették a mentelmi bizottság jelen-
tését Rakovszki István és Beniczky
Ödön mentelmi ügyében. Rassay
Károly indítványt terjesztett elő,
hogy a nemzetgyűlés mondja ki a
sürgősséget. Mielőtt azonban sza-
vazásra került volna a sor, Szilá-
gyi Lajos a határozatképesség
megállapítását kívánta. Kenéz alel-
nök konstataálta, hogy a Ház nem
határozatképes és az ülést felfüg-
gesztette. Az ülés újból való meg-
nyitása után az elnök szavazásra
bocsátotta a kérdést. A Ház több-
sége a mentelmi ügyeket nem ki-
vánta sürgősen tárgyalni és Ras-
say indítványát elvetette. A ke-
reszténypárt legnagyobb része a

sürgősség mellett szavazott, ellen-
ben a kisgazdapárt a sürgősség el-
len. A többség felfogása az volt,
hogyha báró Prónay Pál alezre-
dest a nemzetgyűlés elé idéznék
és ülés közben mint nem képviselő
jelenhetnék meg az ülésteremben,
ezzel olyan elvet szakítanának
meg, amelyre az egész parlament
eddig feltétlenül örködött. A párt
körökben olyan hangok is hallat-
szottak, hogy Prónay megidézése
a nemzetgyűlés elé olyan szint ad-
hatna, mintha Prónay egyenrangu
tényező volna a nemzetgyűléssel.

BUDAPEST. A nemzetgyűlés
mai ülésének végén az elnök Ra-
kovszki István és Beniczky Ödön
mentelmi ügyét a keddi ülés napi-
rendjére tűzte ki.

Ujabb merénylet Linder Béla ellen.

(Elmozdították Pécs polgármesterét.)

Nemrégiben megírta az Aradi
Közlöny, hogy a kommunista Pécs
polgármestere, Linder Béla ellen
merényletet kíséreltek meg. Most
egy pécsi távirat arról számol be,
hogy Linder ellen újabb merénylet-
et követte el. Linder Béla tegnap
Cserta rendőrkapitány-társaságá-
ban éppen távozni akart a városhá-
záról, amikor a lépcsőházban egy
fiatalember eléje ugrott és rálőtt.
A revolvergolyó Lindert nem ta-
lálta el, ellenben keresztül furta a

társaságban levő Cserta rendőr-
kapitány orrát. A merénylet nyom-
ban elfogták és a rendőrségre szál-
litották. Kihallgatása során elmon-
dotta, hogy Maximovicsnak hív-
ják és pécsi származású. Beismer-
te, hogy bosszúból követte el a me-
rényletet, de sajnálja, hogy az
nem sikerült.

BELGRÁD. A szerb kormány
elmozdította állásából Linder Béla
pécsi polgármestert és utódává
Hesslein Józsefet nevezte ki.

Uj görög offenzíva.

ATHÉN. A Kutahiában tartott
nagy koronatanács elhatározta,
hogy Angorába expedíciót küld.
A görögök új előrenyomulása au-
gusztus első felében van tervbe-
véve. A görög előőrsök már érint-
kezésben vannak a törökökkel. A
görög nagyvezérkar azt hiszi,
hogy Mustafa Kemal pasa hét had-
osztálllyal fog ellentállást tanusi-
tani.

PÁRIS. A Temps értesülése sze-
rint az angolok meg akarják en-
gedni, hogy a görögök megzálják
Konstantinápolyt. Anglia legújabb
politikája az, hogy a bizanci birodalom helyreálljon angol védnök-
ség alatt.

ANGORA. Brusilov orosz tá-
bornok a török hadsereg vezérka-
rának székhelyére érkezett, hogy
résztvegyen a török hadsereg ujja-
szervezésében.

A földbirtokreform.

(Mit tarthat meg a birtokos?)

A cluji (kofozsvári) agrárreform
végrehajtó bizottsága ma távirati-
lag közölte az aradmegyei prefek-
turával, hogy földbirtok tulajdono-
soknak milyen eljárást kell követ-
niük akkor, ha az agrárreform vég-
rehajtásánál különös sulyt kíván-
nak helyezni arra, hogy földbirtok-
kaiknak egy bizonyos és általuk
megválasztott része megmaradjon
tulajdonukban. A távirat szerint a
földbirtokreform 67. paragrafusa
értelmében a községi jegyzők fi-
gyelmeztetni tartoznak a földbirto-
kosokat, hogy a július 30-án élet-
be léptetett törvény publikálása
utáni 15 napon belül a községi elő-
járóságoknál ki kell állítaniok az
agrártörvény 65-ik szakaszában
előírt nyilatkozatot. Ezt a nyilat-
kozatot a községi jegyzőknek leg-
később szeptember hó elsejéig fel-

kell küldeniök ahhoz a járásbíró-
sághoz, amely alá közigazgatási-
lag az illető földbirtok tartozik. A
nyilatkozathoz, amelyet az agrár-
reform értelmében a jövőben min-
den birtokosnak ki kell állítania,
csatolni kell a birtokról szóló pon-
tos és teljes adatokat (határkörül-
írást stb.) továbbá azt, hogy a kisa-
játított terület mely részét óhajtja
saját céljaira megtartani a földbir-
tokos. A nyilatkozatokhoz szüksé-
ges blanketták a községi jegyzők-
nél szerezhetőek be.

Elfogadták
a lex-Károlyit.

BUDAPEST. A magyar nem-
zetgyűlés tegnap harmadszori
felolvasásban elfogadta a haza-
árulók vagyoni felelősségéről
szóló törvényjavaslatot, amelyet
lex-Károlynak neveznek. A tör-
vény kimondja, hogy a Károlyi-
féle hitbizomány egyrészét, kö-
rülbelül 50 százalékát, feloldják
az elkobzás alól az oldalági vá-
rományosok részére. A törvény
azzal indokolja ezt meg, hogy
Károlyi Mihálylyal szemben nem
lehet úgy eljárni, mint más pol-
gárral szemben hasonló körülmé-
nyek között, mert a hitbizományi
vagyon nem Károlyi Mihályé,
Károlyi csak a birtoklási jogot
élvezi, a törvény tőle tehát csak
a birtoklási jogot veheti el. A
törvény szerint nemcsak Káro-
lyitól veszik a hitbizomány bir-
toklási jogát, hanem a gyermekei-
től is. A lex-Károlyi azonban a
hitbizomány felének birtoklási
jogát fenntartja Károlyi oldalági
rokonai részére.

Súlyos adatok

Szász Zoltánék ellen.

Nem politika, hanem összeesküvés.

BUDAPEST. Szász Zoltán és
társai letartóztatása téves beállí-
tásban került a külföld elé: politi-
kai hajszá áldozataiként tüntették
fel őket. A külföldi sajtó egyesüle-
tek tiltakozásukat jelentették be.
Most azután kiderült, hogy Szász
Zoltánakat nem politikai elveik
miatt vonták bünyügyi eljárás alá,
mert nem a bécsi emigráns lapok
informálása miatt tartóztatták le
őket. A nyomozó hatóságok kiderít-
tették, hogy Szász Zoltán és társai
a bécsi kommunistákkal összeeskü-
vés szerű összeköttetést tartottak
fenn. Mivel ez a társadalmi rend
védelméről szóló törvénybe ütkö-
zik, az államügyészség bizonyíté-
kok alapján rendelte el ellenük az
eljárást és az ő utasítása alapján
tartóztatták le őket.

Irodalom és művészet.

* **A nyári szinkör műsora.** Szombat: Ranguni hercegnő (Operett-új, először.) Vasárnap d. u. Peleskel nótárius. Este Ranguni hercegnő másodszer. Hétfő: Drótostól. Sz. Rontai Boriska vendég-felléptével. Kedd: Tavasz. Sz. Rontai Boriska vendégfelléptével.

* **Takács Mihály bucsuja.** Tegnap bucsuzott el az aradi közönségtől Takács Mihály, a lársulat tenoristája, aki rövid aradi tartózkodása alatt sok szép sikert aratott. Különösen a Zsidónő című opera Eleázárjában létszett nagyon Takács, akinek hőstenorijához ugyan csak fekszenek Eleázár áriái. A fiatal énekes több hőstenor-pártit énekelt sokszor szépen, sokszor indiszpozícióval, de az megállapítható, hogy mindenkor felkészülten igyekezett megfelelni feladatának. Bucsuzott a Troubadour címszerepét választotta Takács Mihály, akit tegnap a csekélyszámu közönség egész este lelkesen ünnepelt és a felvonások után igen sokszor szólított a lámpák elé. A nívós előadás sikeréből kivették részüket Várady Margit, Ladiszlav József, Szegő Lili és Gellért Pál karmester. (Ky.)

* **Ranguni hercegnő,** Várady Aladár (a nagyváradi színház karnagya) kedves zenéjű operettje ma szombaton este került először színre a nyári szinkörben. Az operettet Jakabffy Dezső rendezte a töte megszokott izléssel és szakavatottsággal. Az előadást Csányi Mátyás karmester tanította be és vezényli. A főbb szerepeket játszóak: J. Halmos Mici, Seregh Marcsa, Tibor Lóri, Mézáros Béla, Sebestyén Jenő, Selmezi Mihály, Faludy Károly, Szabó Gyula, stb.

* **Vasárnap délután kerül színre** Gaál József híres népsziműve. A peleskel nótárius, melynek címszerepét Gyöző Alfréd játsza.

MOZI * **Az aranyhaju nő az Apollóban.** Megérdemelt sikert aratott pénteken az Apolló műsorán Az aranyhaju nő végtelen finom meséjű és páratlan kiállítású dráma. Az aranyhaju nő a férfiak veszedelme, akikkel ragyogó szépségével megkábít, rabigába hajt. Éva, az ünnepelt színésznő az aranyhaju nő, aki azonban beletarad a nagyvilági élet mozgalmasságába és izgalmaiba, nyugalomra vágyik és barátjával, Maurice gróffal annak birtokára megy. A falun Szerelmes lesz belé Carles, aki Rózának, a gazdasági intéző leányának vőlegénye, ugyancsak szerelmes belé Claudius is. Carles fivére, aki Évát kiszabadítja Carles karjaiból, aki valósággal üldözi szerelmével Évát. Carles párbajra hívja ki Claudius, azonban a párbajban ő esik el. A falu népe azt hiszi, hogy Carlest Éva ölte meg, egyszer üldözőbe veszik és a menekülő Éva minden rosszra elkészülten egy kereszt tövében roskadt össze. A dühöngő néptől körülvéve találja meg őt a gróf és kiszabadítja. A városba mennek vissza, de Éva lelkenyugalmát nem találja meg és ezért kolostorba vonul, ahol legszebb ékességétől, aranyhajától megfosztja a kegyetlen kegyelet. A gyönyörű kép szombat és vasárnap megy még az Apolló műsorán.

* **Vasárnapi előadás az Uránában.** Egy végtelen bájos filmesét mutat be az Uránia vasárnapi előadásában. Nem a súlyos társadalmi vagy lélektani problémák képezik a mese tárgyát, hanem egy csacska természetű, végtelen kedves jelenségű fiatal leánykának bohémiaja, amely azonban egy nagyon komoly válságát oldja meg életének. Lilly Poussy sok örömet, de sok gondot is okoz szüleinek gondtalan természetével. Kisleányos gondatlanságában ösz-

szelüzése támad Alveri márkival, akit egy halászaton ér. Egy mulatság alkalmával a kis Lilly megint találkozik a márkival, aki azonban egy özvegynek udvarol. Az özvegy kompromittálja magát egy festőművésszel és ekkor a márkifeleségül veszi Lillyt. Hamarosan megunja azonban s ekkor az a veszély fenyegeti, hogy vége a boldogságnak, de Lilly egy nagyon ügyes csellel megszerzi ismét férje érdeklődését és szerelmét, úgy, hogy ezután semmi se zavarja többé boldogságukat.

Arad éljelmezi Clujt (Kolozsvárt.)

(Az üzletvezetőség megadja a kért vagonokat.)

Még az elmúlt héten történt, hogy a CFR. cluji (kolozsvári) kerületi vasutigazgatósága dr. Metes Péter cluji (kolozsvári) prefektus intézkedése alapján felszólította az aradi üzletvezetőséget, hogy engedje meg két élelmiszerszállító kocsit hozzácsatolását az arad-cluji (kolozsvári) vegyesvonathoz. Az élelmiszereknek tehervonaton való szállítása a nagy hőség miatt már hetek óta lehetetlennek bizonyult és nehogy az élelmiszert megelőző Clujra (Kolozsvárra) érkezik, megromolják, kérte a prefektus az élelmiszereknek a vegyes vonaton való szállítását. Clujnak (Kolozsvárnak) Aradról való éljelmezése azért vált szükségessé, mert amióta az új ármaximálási rendelet megjelent, az ottani élelmiszerpiacról egyik napról a másikra minden áru eltűnt. Az Aradi Közlöny munkatársa érdeklődött ma a cluji (kolozsvári) üzletvezetőség kérelme ügyében az aradi vasutigazgatóságnál, ahol azt a felvilágosítást kapta, hogy az üzletvezetőség mindent megtette, hogy a kért vasuti kocsikat természetesen megfelelő élelmiszert kvantummal Cluj (Kolozsvár) rendelkezésére bocsássa.

Angol és japán rokonszenv Magyarország iránt.

LONDON. Az angol felsőházban lord Newton azt kérdezte, igaz-e, hogy jóvátételi bizottságot küldöttek Magyarországra. Szerinte lehetetlen Magyarországtól jóvátételt követelni, hiszen ez az ország kétségbeesett erőfeszítésekkel igyekszik fenntartani magát. Nem emberséges dolog a bizottság költségeivel a szerencsétlen, tönkretett országot terhelni. Lord Sideham azt hangoztatta, hogy Magyarország minden rokonszenvet megérdemel. Peele vicomt a hadügyminiszter nevében azt válaszolta, hogy a bizottságnak, amely harminc olasz, tizenhárom francia, tizenegy angol és két japán tiszttől áll, az a feladata, hogy a békeszerződés katonai rendelkezéseit végrehajtsa. A bizottság a felesleges költségeket kerüli.

TOKIO. A japán parlamentben a trianoni békeszerződés tárgyalása során a külügyminiszter helyettese kifejezte Japán rokonszenvét Magyarországra iránt, ahol a háboruban legjobban bántak

az ellenséggel, viszont egy ország hadifoglyaival sem bántak olyan embertelenül, mint a magyar hadifoglyokkal Oroszországban.

Csökken a hőség.

(Egy kis eső. — Viharokat jelentenek külföldről.)

Herek óta tartó ernyesztő hőség után már kissé lehült a levegő és délelőtt rövid ideig csendes eső esett. Az idei kánikula legforróbb napja tegnapelőtt volt. A nap perzselő sugarakat lövelt az eltikkadt városra, amelynek utcáin az aszfalt is olvadozott. A fákról sárgán, elperzselten hulltak le a levelek s az egész vegetáció szomorú képet mutatott. Az égboltozat a tiszta kékből opálszínűvé változott. Akkor 42 fok Celsiusot mutatott a hőmérő, amely a mi mérsékelt égövünkön a hőség kulininációját jelenti. Tegnap a hőmérő kissé már leszállt. A kora esti órákban nyugatról és északról esőfellegek gomolyogtak a város felé, egy-két csepp esett is, de a felhők hamarosan elvonultak és csak a nyugati égbolt peremén ültek lomhán szürke felhők. Minthogy időközben a messzeségben villámok cikáztak, az időjósok esőt jövendöltek. Az elmúlt éjjel kellemes szellő lengedezett, amely felüdítette a hetek forró szárazságában eltikkadt embereket. Ma hajnalban szürke felhők horitották az eget és a délelőt folyamán csendesen szemelt az eső. A déli órákban ismét melegebb lett, de a hőmérő már csak 36 fokot mutatott, ami még mindig szép meleget jelent. Délután már csak bányafelhők uszáltak az égen. A külföldről a következő jelentések érkeztek:

BUDAPEST. A meteorológiai intézet jelentést adott ki, amely szerint a kánikula a tegnapi nappal megszűnt. A hőség végállomása Magyarország, Ausztria és Lengyelország. Az Alpesebben már zuhog az eső. (Ezt a jelentést tegnap adta ki a budapesti meteorológiai intézet, amikor Aradon még kánikula volt.)

BUDAPEST. A magyar földművelésügyi minisztérium beszámolt a hőség és szárazság pusztításairól. A Dunántul hetek óta nem volt eső és elmaradt az éjszakai harmat is. Az összes kapás növények kiszáradtak és így le kell mondani a kukorica-termésről. A répa termés katasztrofális lesz. Takarmány, kukorica, zab és árpa alig lesz. Szűkös lesznek konyhanövények és hiivelyesek, azonban a szőlőben nincs baj. Minden esőtlen nap milliónyi kárt okozott.

BERLIN. A német fővárosban és egész Németországban óriási zivatar volt. Nyugatmagyarországban tíz fokkal hült le a levegő.

BUCURESTI. A Csernovic melletti kisebb vihar után tegnap Braila megyében pusztított hatalmas orkán, amely a megye több helyén a termést teljesen tönkre tette. Brailai jelentés szerint a viharok emberáldozata is van.

BELGRÁD. Versec környékén is jégesővel karöltve óriási vihar vonult el, amely a verseci szőlők ez ideig termésének 50 százalékát tönkre tette.

LEGUJABB.

Félmillió hold termőföld.

BUDAPEST. A magyar földművelésügyi minisztérium megkezdi a Duna és a Tisza közötti vadvizek lecsapolását. Ezzel Magyarország félmillió holdnál több termőföldet nyer. A tervezet szerint Kecskemét, Csongrád, Szeged, Hala, Horgos és a Tisza között elterülő csatornarendszer vezetné le a belvizeket.

• A Tisza-per.

BUDAPEST. A Tisza-per mai fő tárgyalásán dr. Polónyi Dezső azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a főtárgyalási elnök dr. Ulain legutóbbi sértéseit rendes bírói eljárásra utasítsa. A bíróság úgy halározott, hogy dr. Polónyinak dr. Ulainról és viszont mondott sértéséről szóló jegyzőkönyvet átleszi a járásbíróhoz. Ezután heves szóváltás keletkezett Ulain és Vágó-Wilhelm Jenő között. Vágó-Wilhelm ugyanis kérdéseket intézett Ulainhoz, aki így válaszolt: Hazugság! Erre Gadó elnök figyelmeztette, hogy ilyen kifejezéseket ne használjon. Fényes Lászlót is rendretasította, amikor azt mondta Ulainról, hogy politikailag annyira korrumpálva van, hogy az már perverzítés. Kéri Pál észrevételben megjegyezte, hogy Ulain Hüttner által formálisan ragaszkodik vallomáshoz. Lényegében maga gúnyolódik felette, a valóságban pedig jár a szavakkal.

Döntés Felsősziléziáról.

PARIS. A legfelsőbb tanács ülése augusztus 8-án lesz. A felsősziléziai kérdésben a végleges döntés már megtörtént.

Nem szabad házbért emelni.

(Három napig szünetel a lakáshivatal.)

Arad város lakáshivatala hivatalosan közli a következőket: Az utóbbi időben számtalan esetben zaklatják a hivatalt a lakók azzal, hogy a háztulajdonosok felemelték a lakbért. A hivatal természetszerűleg minden esetben tudomására hozza a hozzá folyamodóknak, hogy az új lakbér törvény még nem lépett életbe és így Aradon nem lehet házbért emelni. Annak idején, mikor az új házbértörvény életbe lép, az illetékes hatóságok azt a hírlapok és falragaszok révén fogják a közönséget értesíteni. A hivatal felkéri saját érdekében a közönséget, hogy a munkatorlásra való tekintettel ne zaklassa hiábavaló kérésekkel.

Itt említjük meg, hogy a lakáshivatal talán még soha nem volt úgy tulterhelve munkával, mint je lenleg. A repatriálások szünetelnek és így újabb lakások nem ürülnek meg — ez az egyedüli oka a hivatal ellen felmerülő panaszoknak. A közönség türelmetlen és leg többször oda nem illő hangot használ a hivatali helységeken. A lakáshivatal hétfőtől csütörtökig nem fogad feleket. Ez alatt az idő alatt a már folyamatban lévő ügyeket intézi el.

A trianoni vonal.

(Mohács is visszakerül Magyarországhoz.)

BUDAPEST. A kiirítendő területek harmadik vonalára, illetőleg a trianoni békeszerződésben megállapított végleges határokra vonatkozólag a magyar külügyminiszterium tudományos osztálya a következőket jelentette ki:

— A trianoni vonal a Drávaig terjed és pedig Drávaszentmártontól délre, Kasádtól, Ivándárdától, Sároktól és Udvardról délre a Duna mohácsi ágáig, azután a Baranyában, Beremend és Petárda között fölfelé vonul úgy, hogy Pécs és Baja városokon kívül még Mohács, Siklósd és Barcs kerülnek vissza Magyarországhoz.

BUDAPEST. Az antant ellenőrző bizottságának tagjaiból Pécs és Baranya átvételére misszió alakult. A bizottság ma Garton angol tábornok vezetésével elhagyta Budapestet. A tábornok környezetében négy összekötő tiszt és közel 50 főnyi angol katonaság van. Elutazás előtt a misszió egyik tagja így nyilatkozott a Magyar Hírlap munkatársa előtt:

— Ma Pécsre utazunk, ahol három hétig tartózkodunk. Legalább ennyi idő kell, hogy a várost és az azt környező Magyarországhoz tartozó területet a szerb hatóságoktól átvegyük és a magyar hatóságoknak átadjuk. Minthogy a misszió vezetője Garton tábornok, a kité Anglia a nyugatmagyarországi kérdésben is delegált, ennél fogva a nyugatmagyarországi kérdés rendezése szeptember elejére marad amikor már a magyar csapatok bevonultak Baranyába.

Clemenceau cáfol.

(Windischgrätz nem mondott igazat.)

BUDAPEST. Windischgrätz Lajos herceg vádjaira, ezek között arra, hogy Clemenceau 1918. decemberében a francia parlament ülésén azt mondotta volna, miszerint gróf Károlyi Mihály a katonai helyzetről jelentéseket tett és hogy ismeri azokat az összegeket, amelyeket Oroszországból Magyarországra irányítottak. Batthyány Tivadár gróf egyenesen Clemenceauhoz fordult, aki a következő választ küldötte:

— Egyetlen szót sem mondtam abból, amit Windischgrätz herceg nekem tulajdonít.

A függetlenségi 48-as párt Clemenceau válaszát igen éles kommentárral kíséri, amely Windischgrätz ellen irányul.

BUDAPEST. Windischgrätz Lajos herceg Clemenceau táviratáról egy újságíró előtt így nyilatkozott:

— Nem tudhatom, mit kérdeztek Clemenceautól és hogy válasza mire vonatkozott. Én a beszédet a francia képviselőház naplójából kivonatoltam.

Félholtra vert lapszerkesztő. Az építőmester bosszúja.

Ma délután érdekes jelentés érkezett az ügyészségre. A perjámosi csendőrség telefonon jelentette, hogy Martin Jakab ottani építőmester a nyílt utcán meg támadta Birkenheuer Alajost, a perjámosi Bürgerzeitung felelős szerkesztőjét. A feldühödött építész előbb kézzel verte véresre a 70 éves, általános tiszteletnek örvendő szerkesztőt, majd mikor az öreg ur botjával védekezni próbált, kiragadta kezéből a botot és a szó legszorosabb értelmében beszakította vele a lapszerkesztő fejét. Birkenheuer vérbefagyva maradt az uttesten és barátai szállították a lakására. Az előhívott orvos megállapította, hogy Martin Jakab ütése életveszélyes sérüléseket okoztak az öreg emberen olyannyira, hogy sebészeti beavatkozást tartottak szükségesnek és a lapszerkesztőt kórházba szállították. A csendőrség közvetlenül az orvosi vélemény kimondása után őrizetbe helyezte az építőmestert. Az ügyészség elrendelte a legszigorubb nyomozást és utasította a csendőrséget, hogy a legnagyobb eréllyel járjon el az ügyben.

Az Aradi Közlöny munkatársa utána járt a további fejleményeknek és sikerült a következő részleteket megtudnia: Perjámos község a legutóbbi hetekben nagy szabású építkezésekre hirdetett pályázatot. Az előjáróság a beérkezett pályázatok közül Martin Jakab építészét találta a legelőnyösebbnek és ezért őt bízta meg az építkezésekkel. Ezzel egyide-

jűleg a perjámosi Bürgerzeitung erőshangu támadó cikket közölt Martin ellen és multjából hozott fel részleteket. Az előjáróság a támadó cikk alapján visszavonta Martintól az építkezési megbízást és másnak adta. Martin efelett való dihében elhatározta, hogy megbosszulja magát a Bürgerzeitung szerkesztőjén. Ma délből megleste a lap szerkesztősége előtt Birkenheuert és a legdiffimálőbb jelzőkkel illette, majd úgy szólván minden átmenet nélkül arcul ütötte az öreg embert. A lapszerkesztő botjával próbálta visszaverni a támadást, de a nagy erejű Martin kikapta kezéből a szögesvégű botot és behasította a szerkesztő koponyáját. Eddigre már nagy néptömeg gyűlt össze a dulakodók körül és szétválasztotta őket. A tömeg hangulata elcinte Martin mellett szót, de mikor meglátta a vérben fetrengő Birkenheuert, egyszerre támadóan lépett fel Martin ellen. Perjámos egész intelligenciája párt s osztálykülönbség nélkül fel van háborodva az eseten. Ugy értesülünk, hogy a timisoarai (temesvári) sváb újságíró-egyesület, a mellyel táviratban közölték a dolgot, magáévá tette az ügyet. A perjámosi csendőrség egyelőre még folytatja a tanúkihallgatásokat, Martin Jakabot valószínűleg még a holnapi nap folyamán beszállítják az ügyészség fogházába. Martin Jakabot egyelőre 50.000 lei kaució ellenében szabadon engedte a perjámosi csendőrség.

Kolera Lengyelországban.

(Negyvenezer elhagyott gyermek.)

Az Oroszországban diühögő kolerajárvány ellen az összes szomszéd államok megtették a legszigorubb óvintézkedéseket, nehogy a veszedelmet áthurcolják hozzájuk. A lengyel köztársaságban azonban ugylátszik, nem tudtak kellő óvintézkedéseket tenni, mert — mint egy varsói távirat jelenti — Oroszországból behurcolták Lengyelországba az ázsiai kolerát.

KOPPENHÁGA. Hivatalosan jelentik, hogy Samara kormányzó-ságban borzasztó módon pusztít a kolera. Magában Samara városában naponta négyszáz megbetegedés fordul elő. Igen sok menekülő visszahagyta gyermekét. Samara kormányzóságban negyvenezer elhagyott gyermek van.

BERLIN. Oroszországból érkezett hírek megerősítik, hogy az éhségkatasztrófa eddig nem tapasztalt dimenziókat ért el. Az éhségtől és járványoktól kergetett szerencsétlen milliók zöme nyugat felé vonul. A tömegeket fanatikus proféták vezetik, akik pusztító háborút hirdetnek minden ellen. A tömeg, amelyhez katonaság is csatlakozik, sok falut felgyújtott, vasuti vonalakat rongált meg és több országutat pusztított el. Moszkvában komolyan számolnak azzal, hogy a menekülők ellepik a fővárost.

„Ágnes asszony.”

(Berár Rozália örjög a cellában. Elviselhetetlen büz a gyilkos lakásában.)

A magyar ballada költészet remekére, Arany János „Ágnes asszony” című versére emlékeztet Berár Rozália története. Kugler József gyilkosa a megőrülés előtt áll. Mindenütt vért lát és folyton panaszkodik, hogy véres a ruhája. Megáll a cellája közepén és órák-hosszat imádkozva folyton azt hatogtatja, hogy engedjék kimosni a ruháját és a kezeit lesurolni. Már eleget is tettek kívánságának, de a szerencsétlen fodrász nő nem tud megnyugodni.

Ma délelőtt megjelentek az aradi királyi ügyészségen Tódor államrendőrségi bünygyi osztályfőnök és Perényi fogalmazó. Kérték a helyettes főügyészt, hogy hozassa eléjük Berár Rozáliát. Néhány pillanat múlva szuronyos örök között belépett a szobába a gyilkos asszony. A rendőrség emberei előadták, hogy a Str. Tribunal Axente (Damjanich utcai) ház lakói már többször bejöttek a rendőrségre panaszkodni, hogy Berár Rozália lakásából szörnyű hulla szag árad ki. Az ágyalja tele van még mindig huscafatokkal és a megaludt emberi vér megrohadt a tikkasztó melegben. Tudomására adták Berár Rozáliának, hogy még egyszer átkutatják és kitakarítatják lakását.

Felhívták a gyilkos asszonyt, hogy a törvény értelmében érvényesítse jogát és nevezze meg megbízottját a kutatáshoz. Berár Rozália dr. Schmidt Sándor ügyvédet bízta meg, hogy képviselje a lakás felnyitásánál.

Letartóztatott borkereskedő.

(Egy pankotai bank családja.)

Az aradi államrendőrség ma átkísérte az ügyészségi fogházba Burleacu Sándort, aki jelenleg egyik aradi kereskedelmi vállalat vezetője. Burleacu nemrégiben felvett boraira kölcsönként a Pankotai Ipar és Népbanktól 180.000 leit. A bank a borospincére kiakasztott egy táblát, amely szerint Burleacunak nincs joga eladni az ott lévő bort. Burleacu azonban mindezek dacára tovább adta a bort és a pénzt nem fizette vissza a banknak. Az ügyészségen kihirdették előtte az előzetes letartóztatásról szóló végzést.

Károly exkirály lakást keres.

(Zita gyűlöli a németeket.)

ZÜRICH. San Vadusból érkezett jelentés szerint Károly exkirály meghatalmazottai Lichtenstein hercegség fővárosában tárgyalásokat kezdtek egy villa bérletéről, amely téli tartózkodásra volna alkalmas Károly exkirálynak és családjának. A Lichtensteini köztársaság kormánya hozzájárult ahhoz, hogy az exkirály ott tartózkodjék.

BÉCS. Egy Svácból most Bécsbe visszatért osztrák politikus a következő érdekes részleteket közli Károly exkirály életéről:

— Az exkirály kíséretét mindjobban redukálja és igen sokan ennek tagjai közül visszatértek Magyarországra. Az udvartartás költéseit is lényegesen apasztották, mert az exkirálynak igen szerény jövedelme van. Az exkirálynak kevés látogatója van, legutóbb a spanyol anyakirályné és Jenő főherceg érkeztek látogatóba, de csak rövid ideig tartózkodtak ott.

Az itteni politikai körökben igen kinos feltűnést keltett Wohlge-muth német lelkésznek most megjelent könyve, amelyben Róbert pármái herceg udvaráról írva, elmondja, hogy Zita ifju korában is ellenszenvet érzett a németek iránt és több ízben oda nyilatkozott, hogy ha egyszer hatalmon lesz, mindent kipusztít, ami német. Később, amikor Zita Ausztria császárnője lett, a németek elleni gyűlölete egyáltalában nem csökkent és állandóan különös kegyben részesített más nemzetbeli az osztrákokkal és németekkel szemben. Most Svábjában ugyancsak ilyen érzelmei hatják át és ezért bocsátják el az udvartartás köréből különösen a német származású tisztviselőket.

Törvény**a kommunisták kiadásáról.**

(Elhalasztják a büntetések végrehajtását.)

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén Tomcsányi Pál igazságügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be az Oroszországnak kiszolgáltatandó kommunistákról, akiket a revál megegyezés szerint az oroszországi magyar hadifoglyokkal és tuzsokkal kicserélnék. Az első szakasz úgy szól, hogy az igazságügyminiszter határozatlan időre elhalasztja vagy félbeszakítja a tanácsköztársasággal kapcsolatos büntetést vagy vétség miatt elítélt büntetésének végrehajtását. Ha az orosz tanácsköztársaságnak átadott elítélt kommunista Oroszország területét elhagyja, a büntetés végrehajtásának elhalasztása vagy felfüggesztése hatályát veszti.

BUDAPEST. A nemzetgyűlés mai ülésén elfogadták az Oroszországnak kiszolgáltatandó kommunistákról szóló javaslatot. A tárgyalás során Rassay Károly figyelmébe ajánlotta a miniszternek, hogy a proletárdiktatura nagy bünnösei szabadulnak, ellenben a félrevezettek bünhődnek. Arra kéri a minisztert, hasson oda, hogy az amnesztia rendeletet minél tökéletesebben és minél nagyobb megértéssel hajtsák végre. Tomcsányi Pál igazságügyminiszter kijelentette, hogy mindazok, akik méltók a kegyelemre, amnesztiát kaptak és kapnak. Eddig 5324 ember kapott kegyelmet, elutasítottak 2783 ember kegyelmi kérvényét.

„Vad” sertés-vadászat a Belvárosban.

Reisz Antal hentesmester ma több sertést küldött a vágóhidra. Mindegyik beletörődve szomorú végzetébe várta halálát, csak egy sima szőrű angol sertés nyugtalanodott. Amikor rákerült a sor, a vágóhídi legények lefogták, hogy néhány tagló ütessel tegyék könnyebbé halálát, a sertés megrázkodott és kiszakítva magát a legények kezeiből hangos rőfögéssel rohanni kezdett. Utközben mindennek vakon nekiment és feldöntött. Kirohant a vágóhid kapuján és fujva rőfögve a belváros felé tartott. Az emberek, akiknek még emlékezetében van a ségai megvadult sertés esete, rémülten menekültek előle. A sertés pedig rohant nem nézve sem jobbra, sem balra egyenesen a Str. Horra (Széchenyi-utcába) és onnan a főtér felé. De egyszerre meggondolta magát és hirtelen elhatározással beszaladt a Siguranta udvarára és itt dühösen néhányszor körülszaladt. Néhány bátor ember megpróbálta lecsendesíteni, de nem sikerült. Mit volt mit tenni egy jól irányzott revolver lövéssel leterítették a megvadult sertést, amelynek kihűlt tetemeit a henteslegények elszállították.

Elfogott betörő-banda.

(Kiakarták fosztani a kisvasut irodáját.)

Az aradi államrendőrség Deteschán-csoportja Gritta Ovidiu rendőrprefektus utasítására tegnapelőtt éjjel a város egész területén razzíát rendezett, amely alkalommal a csoport Wagner, Hanga, Köhler és Borlea nevű detektívjei veszedelmes betörőbandát kerítettek kézre. Megállapítást nyert, hogy a betörőtársaság az aradi rendőrség által körözött szélhámosokból áll, akik részben Aradon, részben más erdélyi városokban több nagyvorból betörést követtek el. Most a legaktuálisabb pillanatban kerültek a rendőrség fogdájaiba: Aradon ugyanis agya furt és precízen kidogozott tervvel több betörést éppen most akartak elkövetni. A betörőtársaság tagjai a következők: Hajas József, Kuffulcán Péter, Antó Róza, Rafai Róza, Horváth Ferenc, Szola János, Szelezsán János és Stefan Péter foglalkozás- és lakásnélküli egyének. Deteschán csoportvezető mindenekelőtt megállapította, hogy Rafai Róza és Antó Róza nagyértékű brosstűt loptak el Merkszamer Lajos aradi kereskedőtől. Az értékes tűt a detektívek nyomozás során megtalálták. Antó Róza a vallatáskor beismerte, hogy az elmúlt héten egy alkalommal, a midőn Gájban éppen egy előre

megtévesztett lopást készült végrehajtani egy cipészmeister lakása előtt ment el. Itt észrevette, hogy a lakás ablakai mind nyitva vannak; felhasználva a kedvező alkalmat, benézett az egyik ablakon és kilopott a lakásból 16.000 lei értékű ruha- és fémhenneműt. A ruhákat két zsákba rejtette el és szállására vitte, ezeket azonban egy izben, midőn távol volt egyik kollegája tőle is ellopja.

A nyomozás során az is kiderült, hogy Hajas Józsefnek nagy szerepe volt a másfél évvel ezelőtt elkövetett Auerbach féle ékszerablásban is, amelynek főalakja Bauer Leo, közismert erdélyi gonosztevő Magyarországra szökött.

A tettesek beismerték, hogy a Strada Anton Macioni (Orczyutcai) két vegyeskereskedésbe éppen a hét végén szándékoztak nagyszabású betörést elkövetni, sőt az aradi gőzvasut irodái pénztárát is kiakarták rabolni. Tervüket már régebben végrehajtották volna, de a kivitelre mindeztideig nem találtak kedvező alkalmat, mert feltűnés nélkül nem tudták eléggé biztosan megközelíthetőnek sem az irodát, sem a bolthelyiségeket. A nyomozás folyik.

Életmentő „holttest.”

(Riadalom a katonas-trandon.)

Az alábbi történet, amely tegnap este részben a katonas-trandon, részben a Maros folyó közepén játszódott le és abban különbözik a többi strand-históriától, hogy teljesen mentes a pikantériától és telve van a legidegrázóbb fordulatokkal. Tegnap este hét óra tájban rémes sikoly hangzott el a katonas-trandon. A sikoly egy sötétül furdókosztümös hölgytől eredt, aki minden idegszálában remegve, személt karjával eltakarva, ájultan dőlt egy véletlenül háta mögött álló fiatal aradi ügyvéd karjaiba. Csak ennyit tudott susogni:

— Jesszusom, egy hulla . . .

És bizonytalan irányban mutatott a Maros közepére. Ebben a pillanatban eszméletét veszítve, hanyatott le a strand meleg homokjára. Mindenki a jelzett irányba tekintett. Hamarosan észrevettek a Maros közepén egy emberi testet, amelynek csak a feje és a lábujjai látszóttak ki a vízből. A folyó árja lassan vitte a testet a Neptun-strand felé. A szörnyű látvány óriási izgalmat kellett a katonas-trandon. A gyenge idegzetű hölgyek ájudoztak. Egyesek érezték a hullának rettehes büzt. A jószívűek kiabáltak:

— Ki kell menteni, hátha még él!

A férfiak között bátrak is akadtak, akik utána vetették magukat az uszó holttestnek. A regatlisák csónakba ültek, hogy utána evezzenek a mindig távolodó hullának. A bátor életmentők közül kiül egy, a legjobb uszó hírében álló bankhivatalnok, aki haláltmegvető bátorsággal szelte a habokat, hogy elérje az uszó holttestet. A hulla már túljárt a Neptun-fürdőn is, ahol szintén érthető izgalmat kellett. A bankifju minden erejét megfeszítve, uszói a holttest után. Már majdnem ereje fogytán volt, amikor a várhid alatt elérte. Végső erőfeszítéssel melléje uszott és megragadta a hulla egyik lábát. Ekkor azonban olyan csodálatos dolog történt, amelyhez hasonlóról még nem volt tudomása Rábi Akibának sem. A holttest egy hatalmas rugással úgy fejté feljára a már amúgy is gyengülő bankhivatalnokot, hogy néhány pillanatnyi kapkodás után elmerült a Marosban. A „holttest” ezt látva — mert nemcsak rugni, hanem látni is tudott — megfordult és a víz alá merülve kihúzta onnan a bátor „holttest”-mentőt. Könnyed mozdulattal és két nagy marhahólyaggal a hátán uszolt ki a partra és magával vonzolta a víztől prüszkölő bankhivatalnokot. A parton előbb szent borzalommal bámulták a csodát, később azonban mindent megértve, gratuláltak a költői hajlamu fiatalnak: az életmentő „holttestnek”, aki rémületbe ejtette a strandolókat.

lént, amelyhez hasonlóról még nem volt tudomása Rábi Akibának sem. A holttest egy hatalmas rugással úgy fejté feljára a már amúgy is gyengülő bankhivatalnokot, hogy néhány pillanatnyi kapkodás után elmerült a Marosban. A „holttest” ezt látva — mert nemcsak rugni, hanem látni is tudott — megfordult és a víz alá merülve kihúzta onnan a bátor „holttest”-mentőt. Könnyed mozdulattal és két nagy marhahólyaggal a hátán uszolt ki a partra és magával vonzolta a víztől prüszkölő bankhivatalnokot. A parton előbb szent borzalommal bámulták a csodát, később azonban mindent megértve, gratuláltak a költői hajlamu fiatalnak: az életmentő „holttestnek”, aki rémületbe ejtette a strandolókat.

Polgármesterek kongresszusa.

kongresszusa.

Foglalkozott az Aradi Közlöny a polgármesterek timisoarai (temesvári) kongresszusával, a mely állást foglalt Titulescu adótörvény javaslata ellen. A javaslat szerint a városok önadóztatási joga megszűnik és ezentúl a városok költségeit az állami adókból fennmaradó pénzüsszegekből a kormány fogja fedezni. A timisoarai (temesvári) kongresszuson elhatározták, hogy legközelebb Bucurestiben fogják megtartani a polgármesterek kongresszusát. Ma az aradi polgármesteri hivatal köriratot intézett a bucarestii, jassy, craiova, turnseverini, chisineui és a többi nagyobb központok polgármestereihez a kongresszus előkészítése tárgyában. A körirat több kérdést tartalmaz és azt kéri, hogy az egyes városok költségvetését és a legutóbbi zárszámadásokat küldjék be az aradi polgármesteri hivatalhoz. Arad város kiküldöttét szándékozik küldeni a bucarestii kongresszusra.

HIREK.

Tréfából — halál.

(Egy urileány tragédiája.)

Budapest. Tegnap délután a Margitsziget strandfürdőjén egy Klein Margit nevű urileány Jenő nevű öccsével fürdött. A vízben az urileány megismerkedett két fiatalemberrel, akik azon tréfákoztak, hogy Klein Margit nem tud uszni és megígérték, hogy usznit tanítják. A leány ebbe beleegyezett és a két fiatalember társaságában mélyebbre ment a vízbe. A fiatal emberek játszadózni kezdtek a leánnyal és csupa tréfából a vízbenyomták. Az uszni nem tudó Klein Margit csakhamar elmerült a Dunában. Öccse, aki távolabb maradt, segítségért kiáltott s a kiáltásra a strand egész közönsége összecsozdult. A zürzavarban a két fiatalember eltűnt. Csolnokokon a leány keresésére indultak, de mindeztideig nem sikerült kifogni.

— **Rendelet.** Miután több esetben tapasztaltuk, hogy a gyülekezésekre, összejövetelekre és más jótékony célu mulatságokra engedélyt kérő magánosok és egyesületek nem tartják be a VII. hadtest parancsnoksága által kiadott első számú rendelet intézkedéseit, újból meghirdetjük a rendeletnek III. fejezetét, amely az ily engedélyek elnyerésének eljárására vonatkozik:

III. FEJEZET.

(Gyülekezések, összehívások, külföldi manifesztációk . . . osak irásbéli kérvényezés által, a vármegyei vagy városi Prefecturától szerzett engedéllyel.) Arad város és Vármegye Prefectusa Radu Panku.

— **Az olasz ellenőrző bizottság Budapesten.** Budapest. Az olasz ellenőrző bizottság tagjai közül megérkeztek tegnap Francori Soni ezredes, Corrado Gutrechi őrnagy, Francesco Rovetti és Francesco Cugia századosok. Ezzel az olasz csoport létszáma teljes.

— **Béke a faszisták és szocialisták között.** Róma. Tegnap délután létrejött a békekötés a faszisták és szocialisták között. A megegyezés értelmében visszaadják az egymástól elvett tárgyakat és az állasuktól megfosztott polgármestereket visszahelyezik.

— **A német képviselők bojkottálják a cseh parlamentet.** Prága. A csehországi német képviselők a három német képviselő kizárása miatt bojkottálják a parlamentet. A cseh legionariusok garázdálkodásairól Postelbergből, Aussigból és más német városokból újabb hírek érkeztek.

— **Orvosi hír.** Dr. Kabdebó György városi I. ker. orvos a Str. Mircea Stanescu (Verbőczy-utca) 3 szám alá költözött.

Mindenemü porcellán, ezüst, szőnyeg és lakásberendezést vesz és elad Salon Artisticque Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. sz.

— **Ki lesz az elnök?** Budapest. A magyar nemzetgyűlés elnöki állásának betöltését a miniszterelnökségen tartandó értekezlet fogja meghatározni. A kisczardapárt magának követeli az elnökséget, a melyre Bettlik Józsefet és Gaál Gasztont jelölte.

— **Távozik a prefektusi titkár.** Trailescu Jonel, Radu Pancu prefektus titkára augusztus hó elsején kérvényt nyújtott be a megyei alispáni hivatalhoz, amelyben szeptember elsejére a titkári állásától való felmentését kérte. Trailescu Jonel csak néhány hónappal ezelőtt vette át a prefektusi titkári állást. A fiatal titkár azóta ügyes-bajos dolgában mindenkinek szívesen adott tanácsot és mindenkinek szívesen rendelkezésére állt. Az előzőeken modoru titkár a közönség osztatlan rokonszenvét vívta ki magának. Trailescu azért távozik, hogy jogi tanulmányait folytathassa.

— **Perslánék sajtóperelnek.** Az Aradi közlöny budapesti távirat alapján közölte azt az állítólagos memorandumot, a melyet Persián Ádám intézett Benes cseh külügyminiszterhez. A memorandumban említett politikusok most nyilatkoznak és energikusan cáfolnak. Kijelentik, hogy a memorandumot közlő Nemzeti Ujság ellen sajtóperert indítanak.

— **Gróf rendőr.** Budapest. Gróf Klebersberg Jenő beállt próbaidős lovasrendőrnek. A harminnégy éves gróf, aki testvéröccse gróf Klebersberg Kunó volt magyar államtitkárnak, gymnáziumi érettségivel rendelkezik és több nyelvet beszél.

— **Ki akarja kerülni vasárnap a már türethetetlen hóhullámot?** Jöjjön ki vasárnap a vaggongyári tisztviselők és munkások népünnepélyére a városligetbe, amelynek árnyékos lombjait állandó hűsítő esővel szórja tele a vaggongyári tűzoltó gárda. Ha kijön, kellemesen lesz meglepve, hogy míg a hóhullámtól megszabadult, addig az olcsósági hullám majd hogy el nem nyeli, mert ugyszólván ingyen szórakozhat. Az amerikai árverésen polom áron kiáltanak ki értékes holmikat. Korán jöjjen, mert mindent elvásárolnak Ön elől. A változott focimérkőzést el ne szalassza, de a nyílt színpadot is nézze meg és utána táncoljon reggelig, hogy elfeledje, hogy mi a bu és mi a bánat.

— **Mi történt a bucurestii expressz-vonattal.** Budapesti távirat alapján hírt adtunk arról, hogy az augusztus elseji nemzetközi expressz-vonatot Brasov (Brassó) közelében egy felfegyverzett banda kirabolta. Ma kérdést intéztünk ez ügyben Mihailovicu aradi vasutigazgatóhoz, aki kijelentette, hogy az aradi üzletvezetőség a mai napig nem kapott értesítést arról, hogy a bucurestii expressz-vonat angol és francia utasait kirabolták volna.

— **Egy nap alatt Amerikába és vissza.** Dayton ohioi városban, ahol tizen-nyolc évvel ezelőtt a Wright-fivérek az első repülési kísérletet végezték és a mely város most is a repülőgépgyártás egyik legnagyobb központja, a Wright-féle gyárban újajla gépszárnyakat találtak fel, amelyek segítségével igen nagy mértékben fokozható a repülés sebessége. Blierot, a híres francia pi-

lóta, aki most szintén gépeket gyárt, a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik az új találmányról. Szerinte már nincs messze az idő, amikor az ember reggel Párisban utra két és Newyorkban ebédelhet. Éjjelre pedig ismét otthon lehet Párisban.

— **Orvosi hír.** Dr. Székely Károly fogorvos külföldi utjáról visszatérve, rendelését mai napon megkezdte.

— **Haladás előadás** ma délután hat órakor a Kulturpalota kistermében. Szünet nélkül és belépti díj nélkül.

— **Az oroszországi éhínség** nem fogja érezetmi hatását az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet vasárnapi parkünnepélyén. A legfinomabb ételeket és italokat fogják felszolgálni Arad legszebb hölgyei és az ételek ára igen olcsó lesz, még pedig azért, hogy maradjon pénz a szépségverseny szavazócéduláira. A szépségverseny egészen nagyszabásúnak ígérkezik, a három első nyertes különösen szép díjakban részesül.

— **Délamerikába akar menni a német extrónörökös.** Washington. Párisi jelentés szerint a volt német trónörökös a holland kormánytól engedélyt kért az ország elhagyására, mert Délamerikába akar menni.

— **Megsemmisítik Magyarországon az örökbefogadásokat.** Budapest. Az igazságügyminiszter elhatározta, hogy a proletárdiktatura idejében történt örökbefogadásokat megsemmisíti, illetőleg minden egyes esetre külön fog határozni. Valamennyi ilyen örökbefogadási ügyet a miniszteriumban most újra elővettek és minden egyes esetre vonatkozóan rendeletet küldött a miniszterium a fővárosi árvaszékhez, valamint az összes gyámhatóságokhoz. A rendeletben hivatkozás történik az 1920. évi I. törvénycikk 9. szakaszára, melynek értelmében a tanácskormány jóváhagyásai érvénytelenek.

Alarcos rablók a vonaton

(Tüzharca a rendőrök és banditák között.)

A páris-marseillei expresszvonaton oly merénylet történt, amelyről eddig csak a legsötétebb Amerikából szokott hír érkezni. Beaune és Chalon-sur-Saone között Chagny állomás közelében három alarcos haramia rátört egy waggon alvó utasaira. A kocsi elöbbséget kaptak, egyenként ébresztették fel az utasokat és rákényszerítették őket, hogy adják át tárcájukat és ékszerüket. Carabelli hadnagy volt az egyetlen, aki ellenállt, rávetette magát az egyik haramiára, de ez tördőfésszel lerázta magáról, azon felül két revolverlövés érte a szerencsétlen hadnagyot. A haramiák meghúzták a vészféket és mikor a vonat meglátszott a menetét, leugrottak. Carabellit még ki lehetett hallgatni, de néhány perccel utóbb meghalt. Már harmadnapra a banditákat kinyomozta a párisi rendőrség. Mind a három már többször büntetett gonosztevő, kik a legutóbbi amnesztia-rendelet alapján helyezték nemrég szabadlábra. Az egyik rablót, egy Charsier Menelaus nevű volt orvosnövendéket, egy párisi szállodában fogták el; ő azután vallomásaiban elárulta tettestársainak kilétét. De ezek, Thomas és Bertrand nevű volt fegyvercek, ellenszegültek az őket letartóztatni akaró rendőrök egyikét

lelőtték, mire a rendőrök is éltek fegyverükkel és mind a két dulakodó rablót agyonlőtték.

Szén a levegőben.

A természetben abszolút tisztá viz és abszolút tisztá levegő nem fordul elő. Ezek legfőleg a kémikus konyhájában találhatók. Szinte hihetetlenül hangzik, hogy az ideálisan tisztá párolt víz egyenesen mérgező hatása a szervezet-re? Az abszolút tisztá levegőben pedig a föld összes növényzele kipuuszulna. A földünkkel körülvevő légréteg vastagságát mintegy 200 kilométernyinek veszik, sulya pedig öt trillió kilogrammnak felel meg. Tulajdonképpen két gáz: a nitrogén és oxigén keveréke; találunk azonban benne lebegő szilárd alkalmatlanok, vizgőzt s egyéb ritka gázok mellett jelentékeny mennyiségű szén-savat. Átlag ezer liter levegőben 3 liter. A szén-sav két elemnek: a szénnek és oxigénnek vegyülete. Kiszámították, hogy a levegő vegyileg kötött szénének sulya mintegy 642 billió kg. Természetesen ez a mennyiség nem állandó. Hol több, hol kevesebb. A növények rengeteget fogyasztanak a levegő szén-savából. Legbecesebb táplálékuk, melyből ugynevezett szénhidrát-vegyületeket s más elemek felhasználásával fehérjéket készítenek. Az elhasznált szén-sav utánpótlása oly telemes, hogy a levegő állandó szén-savfőlétséggel rendelkezik. A levegőben szén-sav főforrása a lélegzés, a lassú és gyors égés, vulkáni működés, stb. Ha a levegő szén-sava nem gyarapodnék, a meglevő készlet még 26 évig tartana.

Nagymennyiségű szén-sav jut a levegőbe a föld természetes szénforrásai révén, melyek a föld mélyéből posztlvulkanikus működések eredményeképpen törnek elő. Ilyen nevezetes helyek pl. a Felső-Rusbach közelében levő „Giftloch”, a kovászai Pokolsár, a torjai Büdös barlang, ez utóbbi csaknem másfél millió kg. évi szén-savtermeléssel. Külföldön pl. Rainvidéken találni számos szén-savforrást; nevezetes a nápolyi kutyabarlang, a jávaszigeti méreg völgy, a „Guava Upas”. E másképp „halálvölgy”-nek nevezett mélyedés egy kráterben van. Mélysége 30–35 láb, de legfőleg 18 lábnyira található le, mivel mélyebben a kláramló szén-sav nagy tömege (a rendszerint nagyobb mennyiség állatra, növényre halálos) leheltekné teszi ugy az állati, mint a növényi életet. A völgy mélye teljesen kopár hely, tele emberek, ligrisek, lovak, stb. csontjaival.

Lawes J. B. angol geológus szerint a tenger nagy mélységéből is sok szén-sav kerül a levegőbe. A levegő szén-sava jelentékeny befolyással van a hőmérsékletre is. Minél jelentékenyebb ugyanis a levegő szén-savtartalma, annál jobban meggátolja a föld melegének a világűrbe való kisugárzását. A földi harmadkor idejében uralkodó tropikus hősegei svájci geológusok azzal magyarázzák, hogy az akkori rendkívül élénk vulkáni tevékenység rengeteg szén-savat lökött a levegőbe. Viszont a szén-sav jelentékeny csökkenése jégkorszaki állapotokat teremtené. A szénbányák fokozatos kimerülése éppen nem kell alapítalan aggodalmakat bennünk. Hazai szénkészletünk, geológusaink számítása szerint, legfőleg 1977-ig tart. Az angolok már rosszabbul állanak. Szénbányák kimerülése már 25 év múlva várható. A közsén pótlását főleg a földgáz révén remélik. A levegő szabad nitrogénjét a tudomány már ki tudja termelni s alkalmas vegyületekhez kötve a talaj legbecesebb trágyaanyagát beláthatat-

lan időkre biztosítja. Bajosabb dolog és ezidő szerint még megoldatlan a levegő vegyileg kötött szénének tüzelésre alkalmas alakban való elvonása. Ha azonban idővel ez a lörekvés sikerülni fog, a tüzelőkérdést a szó szoros értelmében „légből kapott” gazdag forrással intézhetjük el, hosszú időre.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Augusztus 5. Zürichi nyitás: Berlin 745, New-York 602, Milano 2610, Prága 760, Budapest 1525, Zágráb 340, Bucuresti 760, Varsó 31, Bécs 675, osztrák lebélyezett korona 64.

Budapesti nyitás: dollár 397—399, francia frank 3050, márka 497—492, osztrák korona 39—385 leu 512—505, szokol 503—504,

Bécsi nyitás: Márka 1308, leu 1325, lira 4509, francia frank 8050, svájci frank 17550, dollár 1058, szokol 1320, angol font 3790, dinár 2350, magyar korona 263—253.5.

Kifizetések. Zágráb 594, Berlin 1310, Prága 1325, Budapest 264, Milano 4525, Svájc 17600, Varsó 525, Newyork 1063, London 3800, Páris 8100, Bucuresti 1330. **Értékpapírok:** Osztrák Hitel 1635, Magyar Hitel 4250, Rimamurányi 5990, Magyar Államvasut 6500, Déli Vasut 3550, Salgótarjáni 10470. Az irányzat nyugodt volt.

Zürichi zárlat. Berlin 740, Newyork 603, London 2169, Páris 4660, Milano 2585, Prága 760, Budapest 1525, Zágráb 340, Bucuresti 760, Varsó 31, Bécs 675, Osztrák lebélyezett korona 64.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 1215, dollár 383, francia franc 2975, márka 486, lira 1690, osztrák korona 38.5, rubel 55, leu 496, sokol 495, dinár 885, lengyel márka 18.5.

Bécsi zárlat: Márka 1318, leu 1340, lira 4625, francia frank 8250, svájci frank 17700, dollár 1057, sokol 1330, angol font 3620, dinár 2420, magyar korona 267, lengyel márka 63. **Kifizetések:** Zágráb 620, Berlin 1320, Prága 1335, Budapest 267, Milano 4650, Svájc 17750, Varsó 53, Amsterdam 33100, Newyork 1067.5, London 3840, Páris 8375, Bucuresti 1345. **Értékpapírok:** Osztrák Hitel 2700, Magyar Hitel 4350, Rimamurányi 5950, Magyar Államvasut 6400, Déli Vasut 3560, Salgótarjáni 10400.

— **A gabonapiac.** A mai gabonapiac árai az elmúlt néthéz viszonyítva, emelkedő tendenciát mutattak. Tavalyi buza 210—220, idei buza 190—200, árpa 210, kukorica 220—230, nullásliszt 420, egyórletű liszt 310—330, barnalísz 220—250, korpa 170—180 lei volt a mai piacon.

— **Hamis lebélyezésű magyar pénz.** Budapest. Közel háromszáz millió értékű hamis vagy gyanús lebélyezésű ezresbankjegyet foglaltak le. Több előkelő üzletemberrel és kereskedővel tartóztattak le köztük Deutsch Aladárt, akitől négy milliót, Habár Miklóst, akitől nyolcmilliót koboztak el.

120 oldalas Vasuti Menetrend-re

(mely e hét végén jelenik meg) előjegyzéseket elfogad **KLEIN** hirlapiroda-
APOLLO-
mozival szemben. — Megrendelések házhoz szállítatnak.

Drótnélküli árammal irányított hajók.

(Flotta legénység nélkül).

Bécs. Az angol haditengerészet mostanában kísérleteket folytat drótnélküli elektromos árammal. A szárazföldről irányított hajókat. Az angol tengerészet az első kísérleteket parti őrhajókkal, később pedig nagy kereskedelmi hajókkal, végül óriáshajókkal végezte. Egy ilyen nagy hajót, amelyen egyetlen ember sem volt és amelynek kormánykészülékét automatikusan működő drótnélküli felfogókészülékkel szerelték fel, a kikötőben hemzsegő hajók közé irányították, a hajó meglehetősen sebességgel haladt és e közben a rádió minden parancsának engedelmességet. A hajó kazánjai természetesen fűtve voltak, hiszen a rádió csak irányít, de vonlatot nem tud. A kísérletekkel azt akarják kipróbálni, lehet-e legénység nélkül hadihajókat repülőgépről vagy léghajóról is irányítani és odáig fejleszteni a technikai felszerelést, hogy az ágyukat elektromos árammal süssék el. Élénk fantáziájú tengerészek már arról is beszéltek, hogy a jövő háborúban a flottáknak legénységük sem lesz. A kísérleteket végignézte Sims amerikai tengerész is, aki elmondta, hogy Amerika is folytat hasonló kísérleteket és ezeknél céllovési tárgyakul az elfoglalt német hadihajókat használják.

Marconi, a drótnélküli táviró feltalálója is élénk figyelemmel kíséri világhírű találmányának legújabb gyakorlati felhasználását.

A szerkesztésért

KAROLY JÓZSEF

felel.

KERESEK

disponált társat bank- és kereskedelmi vállalatokhoz, könyvelőnőt, gépírónőt, románul tudó, pénztárnoknőt óvadékkal 3021

Garai butorüzletében

55 holdas birtok

együttesen, avagy parcellákban, gazdasági épületekkel és szerkezettel, esetleg jószággal **Torony** határában eladó.

Bővebbet: **Wallinger** adásvételi közvetítő irodájában, Földes-patika kapujával szemben. 11017

Marhahus

kgr.-ként 3 és 4 Leiért

kapható ma szombaton a 8024 Tökölly-téri sátorban **Bara Bélánál.**

Agyai gőzfűrészhöz

megbízható szakképzett

gépészt keresünk

—: Ajánlatot kér: —:

Aradvidéki Fatermelő R.-T.

Chisineu.

3022

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

POSZTÓ és szövőgyári lerakat KERES a szakmában teljesen jártas ÜZLETVEZETŐT, Ajánlatokat „Posztó” jelige alatt továbbít Klein hirlapiroda. 10499

FIATAL IRODISTANÓ, ki a háztartásban is jártas, felvétetik Holländer Testvérek csermői gazdaságában. 3020

HAZMESTERI állást keres magános nő. Cime: Wallinger hirdetőjében. 11017

GYORS- és gépirónót keres Faipar vállalat erdélyi üzeme részére ajánlatok „Faipar” jeligére Kelet hirlapirodába. 10946

STABIL gőzgép vizsgával bíró fűrészyárnál alkalmazásban volt románul beszélő önálló gépészt keres Faipar vállalat. Ajánlatok „Faipar” jeligére Kelet hirlapirodába. 10946

MEGBÍZHATÓ házaspár házfelügyelői vagy hasonló lakással járó foglalkozást keres. Cím: Kelet hirlapirodában. 10946

IRODAI ALKALMAZOTTAT keresek, a ki külföldi bélyegekhez ért. Cím: Kelet hirlapirodában. Str. Alexandri (Salacz-u.) 1. 10969

ALMOLNART KERES SASMALOM, ARAD. 10944

Lakás.

MAGÁNOS urinő különbejáratu elegánsan butosozott szobát keres a belvárosban ha lehet teljes ellátással. Ajánlatokat Kelet hirlapirodába kérek. 10946

ELEGÁNSAN butosozott szobát keresek külön bejárattal a belvárosban. Ajánlatokat a Kelet hirlapirodába kérek. 10946

Vétel és eladás.

UJ SZÖNYEG 2X3 m. 2 nagy metszett tűkör és 1 Schöberl-ágy eladó Str. Marasesti (Kossuth-utca) 52. ajtó 4. délután 4-6-ig. 2998

HALÁLESET MIATT 3 darab furógép, keltő kézzel egy géppel hajtható, eladó. Ujarad, Kórház-utca 10. 3023

VEHET eladnat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyegeket, porcellánokat, antik butorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 79. Ortutay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

SZÉP NAGY konsul-tűkör eladó Str. Russu Sirianu (Aulich Lajos-u) 15 300

UJ BUTOROK részletre legelőnyösebb áron beszerezhetők Garai butorüzletében Strada Banatului (Asztalos Sándor-utca) 5. 2862

1200 HL. SZILVACEFRE KAD eladó, Baumann Lajos hordókereskedő, Str. Josif Vulcan (Kazinczy-u.) 11. Telefon szám 847. 900

Ingatlan.

UJMIKELAKÁN Fő-ut 10. számú ház eladó. Bővebbet Wallinger-irodában. 11016

Különbéle.

BELVÁROSI szép, világos pincehelyiség utcai ajtóval átadó. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11016

JÓFORGALMU vendéglő részére ügyes percentes kerestetik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11066

IGÁSÖKRÖKET téli ELTARTÁSRA vállalatok szeptember 1-től, az őszi munkák fejében. Cím a kiadóban. 3019

Egyesült román

vám és szállítási hivatalok

D. Atanasiu és Al. Ionescu

(volt aradi vámhivatali főnök)

Központ: Cluj vámhivatal.

Fiókok: Arad, Marosvásárhely, Szatmár és Er-mihályfalva.

Minden az import, export és transitó forgalomra vonatkozó formalitást a legnagyobb pontossággal és gyorsasággal teljesítenek, az árubevallást pedig a legmegtényesőbb tarifális szellemben eszközlik.

A hivatalok főnökei régi vámmemberek, kik mint vámmellenőrök a vámművek alapos ismerői. A személyzet szakértőkből és nem improvizált árubevallókból van összeállítva.

Provizio tarifa szerint. — Információk szerezhetők naponta az aradi vámhivatalnál.

10499

BUDAPESTRE és Szegedre utazom. Bármilyen megbízás elintézését felelősséggel elvállalom. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11016

EZERJÓFÚ gyomorelixir, páratlan hatású szer gyomor és bél bántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvaltság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy-szertár Aradon. 10831

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz. Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca). „Kelet” hirlap-elárúsító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. Klein I. hirdetés és hirlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-utca) Haasz ügynöksége, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. és Mandl, Boulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papír-üzlet.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

A Hadügym. Hadirokkantak, árvák és özvegyek hiv. 5575. és 5576. sz. rendelete értelmében pályázatot hirdet az aradi hadkiegészítő parancsnokság hadirokkantak, árvák és özvegyek kivételével üresedésben levő állásokra: 1. Pénztárnok és raktárnok, 2. Irnok. Az 1. alatti állásra pályázhat rokkant tiszt vagy bárki ki a román nyelvet írásban és beszédben bírja. A 2. alatti állásra pályázhat, ki a román nyelvet írásban és beszédben bírja és a gépirást ismeri. Hadirokkantak hadiözvegyek előnyben részesülnek. Kérvényeket román nyelven írva (Biuroul Pensilor al Oficiului Judetan I. O. V. Arad) hivatalfőnökének személyesen f. hó 10-ig nyújtandók be.

I. Georgescu s. k., ezredes.

Pongyolák 80 Leiért strandfürdő ruhák

legszebb kivitelben kaphatók: 11016

Stern Testvéreknél

Str. Metianu (Forrai-utca) 2.

Elkészültek

a közkedvelt Szandálok

ügy férfi, női, valamint gyermekek részére. Kitűnő anyag, olcsó árak. — Tessék kirakataunkat megtekinteni. 1972

„Transilvania r.-t.”

(volt Cipőszövetkezet)

Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 14. sz.

Gyenge férfiaknak

2 Leu postaköltségnek postabélyegekben beküldése ellenében „Heureka” nevű találmányomat ismertető könyvet küldök. Cím: „PATENT 633.” Cluj, Postafiókberlet 1. 2c64 Reclama 574.

HIRDETÉNY

Ezuttal utoljára felhívom mindazon aradi lakosok akik állampapírjaikkal lebélyegzés végett beadták s azokról nyugtát (certificat) nem kaptak, hogy a lebélyezett háboru előtti kötvényekért és a háborus kötvények nyugtáiért folyó hó 10-ig okvetlenül jelentkezzenek, mert különben azok letébe helyeztetnek ahonnan csak kérelmezésre, hosszas utánjárás és várakozásra szerezhetők meg.

Ugyanez a felhívás szól az aradmegyei községek és közigazgatóságoknak is.

Arad, 1921. augusztus 4.

Adminisztratia financiara Arad.

Kölcsönök ingatlanra és rövid lejáratra. Hazak és ingatlanok közvetítése

Szücs F. Vilmosnál, Arad,
Strada Alexandri (Salacz-utca) 3. szám.